

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
Національний лісотехнічний університет України**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НЛТУ України

Володимир ЗАГОРСЬКИЙ

Наказ від 23 березня 2022 року № 61

ПРОГРАМА

**ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ БАКАЛАВРІВ І
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ
ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»

Освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки»

Львів-2022

**Схвалено Приймальною комісією НЛТУ України
22 березня 2022 року, протокол № 3**

ЗМІСТ

1. Дискретна математика
2. Об'єктно-орієнтоване програмування" (C#.NET, Java, C++)
3. Організація баз даних та знань
4. Архітектура комп'ютерів
5. Методи та системи штучного інтелекту
6. Моделювання систем
7. Системний аналіз

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Програма **фахового вступного випробування і додаткового вступного випробування** для вступників, які вступають на основі ступеня бакалавра здобутого за **іншою спеціальністю**, містить питання з нормативних та професійно-орієнтованих дисциплін, які випускники слухали під час навчання при здобутті ступеня бакалавра.

Додаткове вступне випробування проводиться у вигляді фахового випробування з нормативних та професійно-орієнтованих дисциплін відповідної спеціальності у формі тестування. Тестове завдання складається з **10 питань першого рівня** складності. Кожне питання оцінюється трьома балами. Абітурієнт вважається **допущеним** до основного фахового вступного випробування, якщо отримав не менше 50% балів. Тривалість тестування – 0,5 год.

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Тестове завдання складається з 30 питань трьох рівнів складності (по 10 питань кожного рівня), які оцінюються за 100-бальною шкалою. Кожне питання першого рівня оцінюється 2,5 балами, другого – 3,5 балами, третього – 4 балами. Із запропонованих відповідей на кожне питання необхідно вибрати номер правильної відповіді і внести її у талон відповідей. Тривалість тестування – 1,5 години.

Вступник вважається **допущеним до конкурсу**, якщо отримав позитивну оцінку, а саме – не нижче 124 бали за шкалою оцінювання від 100 до 200 балів.

ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСКРЕТНА МАТЕМАТИКА

Теорія множин, комбінаторний аналіз та математична логіка

- Основні відомості та застосування теорії множин. Операції над множинами. Доведення рівностей з множинами. Комп'ютерне подання множин.
- Розмиті множини та числа. Операції над розмитими множинами та числами. Побудова функцій належності розмитих множин.
- Відношення та їхні властивості. Операції над відношеннями. Бази даних і відношення. Розмиті відношення та операції над ними.
- Функціональні відношення. Відображення і функції. Класифікація відображень (функцій).
- Елементи комбінаторного аналізу. Біном Ньютона. Комбінації з повтореннями. Поліномна формула. Генерування перестановок, сполук та розбиттів множини.
- Рекурентні співвідношення і рівняння та методи їх розв'язування. Твірні функції: степеневі твірні функції та їх властивості; твірні функції для сполук і розміщень. Застосування твірних функцій для розв'язування рекурентних рівнянь.
- Математична логіка. Загальні відомості та означення. Логіка висловлювань і логічні операції. Таблиця істинності. Доведення законів та висловлювань згідно таблиці істинності. Закони логіки висловлювань. Реалізація висловлювань формулами. Рівняння та системи у логіці висловлювань. Спрощення логічних висловлювань.
- Означення булевих функцій, форми їх подання, область визначення. Реалізація функцій формулами. Алгебри логічних функцій: алгебра Буля і Жегалкіна, їх закони; поліном Жегалкіна та його побудова.
- Спеціальні форми подання булевих функцій. Кон'юнктивне та диз'юнктивне розгорнення булевих функцій. Спеціальні форми подання логічних функцій: диз'юнктивні та кон'юнктивні нормальні форми, досконалі диз'юнктивні та кон'юнктивні нормальні форми.
- Мінімізація логічних функцій. Мінімізація булевих функцій: методи побудови скорочених ДНФ, побудова тупикових ДНФ, метод карт Карно - Вейча побудови мінімальних ДНФ і ДКФ.
- Фізична інтерпретація логічних функцій (побудова логічних функцій за допомогою схем з функціональних елементів).

Теорія графів, автоматів та мов

- Теорія графів. Основні означення та відомості. Різновиди графів. Операції з графами. Ізоморфізм графів. Властивості графів. Шляхи та цикли. Зв'язність. Ейлерів та Гамільтонів цикли у графі. Зважені графи та алгоритми

пошуку найкоротшого шляху. Обхід графів. Планарні графи. Розфарбовування графів. Незалежні множини вершин. Кліки. Паросполуки у графах. Теорема Холла. Найбільша паросполука у дводольних графах.

- Комп'ютерні проекти при розв'язуванні задач з графами.
- Древа та їхні застосування. Основні означення та властивості. Обхід дерева. Префіксна та постфіксна форми запису виразів. Бінарне дерево пошуку. Пошук у I/АБО – графах. Дерево прийняття рішень. Бектрекінг (пошук з поверненням); пошук у глибину та ширину. Рекурсія. Каркаси.
- Комп'ютерні проекти при розв'язуванні задач з деревами.
- Основи теорії кодування. Загальні відомості та поняття. Алфавітне й рівномірне кодування. Достатні умови однозначності декодування. Властивості роздільних кодів. Оптимальне кодування. Коди, стійкі до перешкод. Коди Хемінга. Комп'ютерні проекти задач кодування.

Рекомендована література

1. Бардачов В.М. Дискретна математика / В.М. Бардачов, Н.А. Соколова, В.Е. Ходаков. – К.: «Вища школа», 2007. – 386 с.
2. Базилевич Л.Є. Дискретна математика у прикладах і задачах: підручник / Л.Є. Базилевич. - Львів: Видавець І.Є. Чижиков, 2013. - 487 с.
3. Бондаренко М.Ф. Комп'ютерна дискретна математика / М.Ф. Бондаренко, Н.В. Білоус, А.Г. Руткас. – Харків: «Компанія СМІТ», 2004. – 480 с.
4. Манзій О.С. Дискретна математика. Практикум : навч. посібник/ О.С. Манзій, І.Є. Тесак, І.І. Кавалець, Н.В. Чарковська. - Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2016. - 212 с.
5. Нікольський Ю.В. Дискретна математика / Ю.В. Нікольський, В.В. Пасічник, Ю.М. Щербина. – Львів: «Магнолія Плюс», 2006. – 608 с.

ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНЕ ПРОГРАМУВАННЯ

C#.NET

Технології об'єктно-орієнтованого програмування C# і бібліотека класів MS.NETFramework

- *Основи платформи .NET. Найпростіші програми C#*
Ознайомлення з Visual.Studio.NET. Каркас Framework.NET Бібліотека класів FCL. Середовище CLR та його специфікації. Реалізації обчислювальних алгоритмів у C#. Типи даних у C#. Групування функцій у класи та простори імен. Побудова бібліотек. Бібліотеки і класи для математичних функцій і введення/виведення. Перевантаження функцій. Модифікатори *ref* і *out*.
- *Класи C# як типи та їх об'єкти*
Класові поля даних та функціональні методи для їх оброблення. Створення об'єктів класів та їх використання. Методи. Конструктори. Властивості. Процедури і функції – як методи класу. Механізм „збирання сміття”.
- *Масиви та стрічки C#*
Одновимірні та багатовимірні масиви C#. Масиви класових об'єктів. Масиви як поле даних класів у C#. Сортування масивів і пошук у них. Клас Random. Типи даних *char* і символні константи в UNICODE. Стрічки та масиви стрічок.
- *Класи C# та бібліотека класів MS.NETFramework*
Властивості в класах C#, їх використання. Взаємозв'язок і взаємозалежності класів: агрегація та наслідування. Узагальнений клієнтський код: віртуальні методи та поліморфізм. Абстрактні класи. Ієрархія класів бібліотеки FCL.
- *Інтерфейси. Перерахування. Обробка виключень.*
Перерахування як типи даних. Інтерфейси – визначення, реалізація, застосування. Стандартний бібліотечний інтерфейс Comparable. Порівняння і клонування класових об'єктів. Бібліотечні класи колекцій. Наслідування інтерфейсів. Стандартні інтерфейси .NET. Клас System.Exception. Основи обробки виключень. Блоки *try* і *catch*. Генерування виключень. Наслідування класів виключень.

Розроблення Windows-застосувань з GUI засобами MS.NETFramework. Основи технологій ASP.NET, ADO.NET

- *Делегати, події, простори імен та інші елементи C#*
Делегати. Події. Багатопотокові додатки. Збірки. Створення та використання бібліотек. Атрибути. Простори імен. Директиви пропроцесора. Абстрактні структури даних. Простір імен System. Collection. Класи-прототипи.
- *Розробка Windows-застосувань з графічним інтерфейсом користувача засобами бібліотеки MS.NETFramework*

Програмування графічного інтерфейсу користувача у C/C++ і C#. Шаблони Windows-додатків. Класи Control, Form, Application. Прискорена розробка Windows-застосунків з графічним інтерфейсом на базі компілятора MS Visual C#.

- *Основи технологій створення web-застосунків в ASP.NET 2.0*
Основи технології ASP.NET. Структура додатку ASP.NET. Серверні елементи керування. Робота з XML. Шаблони дизайну сторінок.
- *Технології ADO.NETFramework*
Механізми та засоби технології ADO.NET для забезпечення доступу до даних. Модель об'єктів ADO.NET. Підключення до баз даних MSAccess та MS SQLServer. Характеристики даних ADO.NET. Типи System.Date. Створення процедур зберігання.

JAVA

Мова JAVA- інструмент об'єктно-орієнтованого програмування.

Використання класів і методів при складанні програмних кодів

- Введення в прикладне програмне забезпечення. Основні тенденції його розвитку і застосування. Методи і стилі програмування. Мова JAVA-інструмент об'єктно-орієнтованого програмування.
- Базові основи мови JAVA
- Маркери, коментарі, прості типи даних, змінні і вирази. Оператори арифметичних і логічних дій. Пріоритет виконання операторів. Управляючі оператори. Масив-як об'єкт. Робота з текстовими рядками.
- Класи і методи. Загальна форма класу. Оголошення класів. Оператор new. Конструктори. Представлення методів. Повернення значення методу. Передача аргументів. Перезавантаження методів і конструкторів. Main-метод. Класи пакувальники типів. Клас Math стандартних математичних функцій. Інтерфейси та їх реалізація. Пакети. Обробка виняткових ситуацій.

Використання утиліт. Потоки вводу і виводу даних

- Класи утиліт. Хеш-таблиці. Вектори. Стеки. Рядки з розділювачами. Таблиці класу Properties.
- Використання потоків вводу і виводу даних. Батьківські класи символьних і байтових потоків вводу і виводу. Стандартні системні потоки вводу і виводу. Ієрархія класів символьних і байтових потоків. Консольний ввід – вивід. Файловий ввід – вивід. Потоки на основі масивів. Синхронізація потоків. Об'єднання потоків. Потоки об'єктів. Фільтровані потоки.

C++

- **Основи розроблення об'єктно-орієнтованих програм мовою C++**

Потреба об'єктно-орієнтованого програмування. Поняття про об'єктно-орієнтований підхід. Основні елементи об'єктно-орієнтованих мов програмування. Співвідношення між мовами програмування C і C++. Вивчення основ створення об'єктно-орієнтованих програм. Універсальна мова моделювання (UML).

- **Складені типи даних: структури**

Створення структур. Доступ до членів структури. Присвоєння структур. Масиви структур. Передача структур функціям. Використання покажчика на структури і оператора "стрілка". Посилання на структури. Використання в якості членів структур масивів і структур.

- **Введення в класи**

Основи поняття класу. Створення та доступ до членів класу. Конструктори і деструктори. Класи і структури – споріднені типи. Вбудовані функції. Масиви об'єктів. Покажчики на об'єкти. Посилання на об'єкти.

- **Робота з класами**

Функції-"друзі" класу. Перевантаження конструкторів. Динамічна ініціалізація. Присвоєння об'єктів. Передача об'єктів функціям. Повернення об'єктів функціям. Створення і використання конструктора копії. Робота з покажчиком this.

- **Перевантаження операторів**

Перевантаження операторів з використанням функцій-членів класу. Перевантаження операторів з використанням функцій-не членів класу. Перевантаження операції присвоєння. Перевантаження оператора індексації масивів ([]). Перевантаження оператора "()". Перевантаження інших операторів.

- **Наслідування класів**

Основні поняття про наслідування. Управління доступом до членів базового класу. Використання захищених членів. Наслідування декількох базових класів. Конструктори, деструктори і наслідування. Представлення доступу. Віртуальні базові класи.

- **Віртуальні функції та поліморфізм**

Покажчики на базові та похідні класи (Застосування покажчиків на базові класи; Застосування покажчиків на похідні класи). Віртуальні функції (Наслідування віртуальних функцій; Потреба у віртуальних функціях; Просте застосування віртуальних функцій; Чисто віртуальні функції і абстрактні класи)

- **Шаблони класів**

Узагальнені функції (Функція з двома узагальненими типами; Явно задане перевантаження узагальненої функції; Перевантаження шаблону функції; Використання стандартних параметрів у шаблонах функції; Обмеження при використанні узагальнених функцій).

Узагальнені класи (Приклад класу з двома узагальненими типами даних; Створення узагальненого класу безпечного масиву; Використання в узагальнених класах аргументів, що не є типами; Використання в шаблонних класах аргументів за замовчуванням; Явно задані спеціалізації класів).

- **C++-система вводу-виводу**

Потоки C++ . Класи потоків. Перевантаження операторів вводу-виводу. Форматний ввід-вивід даних. Файловий ввід-вивід. Використання інших функцій двійкового вводу-виводу. Довільний доступ. Перевірка статусу вводу-виводу. Використання перевантажених операторів вводу-виводу при роботі з файлами.

- **Введення в стандартну бібліотеку шаблонів**

Огляд стандартової бібліотеки шаблонів STL. Контейнерні класи. Вектори: доступ до вектора за допомогою ітератора; вставка і видалення елементів з вектора; зберігання у векторі об'єктів класу; про користь ітераторів. Списки: упорядкування списку; об'єднання одного списку з іншим; зберігання в списку об'єктів класу. Алгоритми: підрахунок елементів; видалення і заміна елементів; реверсування послідовності; перетворення послідовності; дослідження алгоритмів.

Рекомендована література

1. Шилдт Г. C# 4.0: полное руководство.: Пер. с англ. – СПб.: ООО «Диалектика», 2020. – 1056 с.: ил.
2. Книга с# 9.0. карманный справочник. Албахари Джозеф, Албахари Бен. “Диалектика”
3. Троелсен Э. Язык программирования C# 7 и платформы .NET и .NET Core, 8-е изд. / Э. Троелсен, Ф. Джепикс : Пер. с англ. — СПб. : ООО “Диалектика”, 2018 — 1328 с. : ил.
4. Лафоре Р. Объектно-ориентированное программирование в C++. Классика Computer Science. 4-е изд. / Р. Лафоре. – СПб.: Питер, 2005. – 924 с.
5. Алгоритмизация задач и основы программирования на C/C++ : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / О.Г. Васильченко, Е.Е. Тверитникова, В.А. Крылова; Национальный технический университет "Харьковский политехнический институт". - Харьков : Підручник НТУ "ХПИ", 2015. - 227 с.
6. Програмування мовою JAVA/ О.М. Васильєв. - Тернопіль : Видавництво "Навчальна книга-Богдан", 2021. - 694 с.
7. Java 13 : Практичний курс / М.М. Коновалюк. - Київ : Шмидко Т. С., 2019. - 362 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ БАЗ ДАНИХ ТА ЗНАНЬ

Бази даних: класифікація та етапи розробки.

Використання механізму BDE.

- Типи баз: локальні, файл-серверні (клієнтські), клієнт-серверні, багаторівневі.
- Поняття предметної області.
- Створення концептуальної моделі бази за допомогою ER-діаграми.
- Правила перетворення концептуальної моделі в логічну.
- Поняття аліасів та їх розроблення.
- Здійснення навігації таблицею за допомогою компонентів .
- Використання властивостей компонента TTable для активування та переміщення таблицею.
- Поняття фільтрування даних таблиці. Індексоване та неіндексоване фільтрування.
- Використання методів Set RangeStart( ), SetRangeEnd( ), ApplyRange для фільтрування інформації діапазонами.
- Пошук даних . Застосування методів Locate( ) та Lookup для пошуку в таблиці.
- Коригування даних за допомогою компонента TDBNavigator .
- Коригування даних допомогою методів Insert( ), Append( ), Edit( ), Post( ).
- Кешування змін.

Запити і компонент TQuery . Документування та аналіз інформації.

- Запити на вибірку. Структура оператора Select.
- Зв'язування таблиць.
- Формування умови вибору (за допомогою оперецій порівняння та логічних операцій, за допомогою конструкцій Like, Between, In, Is)
- Розроблення підпорядкованих запитів за допомогою Exist, All, Any, Some.
- Використання параметрів для задання умови в запитах.
- Використання агрегативних функцій та групування даних(Group by).
- Впорядкування даних (Order by).
- Доповнення даних за допомогою запита Insert.
- Вилучення даних за допомогою запита Delete.
- Коригування даних за допомогою запита Update.
- Використання оператора Create DataBase для створення бази даних.
- Використання оператора Create Table для створення таблиці
- Використання оператора Alter Table для коригування структури таблиці.
- Вилучення об'єктів за допомогою Drop.

Побудова звіти за допомогою компонентів вкладки QReport.

Рекомендована література

1. Берко А.Ю., Верес О.М., Пасічник В.В. Системи баз даних та знань. Книга 1. Організація баз даних та знань: навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 456 с.

2. Берко А. Ю., Верес О. М., Пасічник В. В. Системи баз даних та знань. Книга 2. Системи управління базами даних та знань: навч. посібник. – Львів : «Магнолія-2006», 2019. – 584 с.
3. Керівництво з програмування у WindowsForms. Режим доступу: <https://metanit.com/sharp/windowsforms/>
4. Керівництво з мови С# : <https://docs.microsoft.com/uk-ua/dotnet/csharp/>
5. Керівництво з ADO.NET і роботі з базами даних. Режим доступу : <https://metanit.com/sharp/adonet/>
6. СКБД MySQL. Режим доступу : <https://www.mysql.com/>
7. Інтегроване середовище MySQL Workbench 6.3. Режим доступу: <https://www.mysql.com/products/workbench/>
8. Онлайн-посібник з MongoDB. Режим доступу: <https://metanit.com/nosql/mongodb/1.2.php>.

АРХІТЕКТУРА КОМП'ЮТЕРІВ

Апаратна реалізація комп'ютерних засобів

- Інформаційно-логічні основи побудови комп'ютерних засобів
- Основні поняття та зміст дисципліни. Короткий історичний огляд розвитку обчислювальної техніки. Стан і тенденція розвитку сучасних комп'ютерних засобів. Інформаційно-логічні основи побудови комп'ютерних засобів.
- Типова структура та основні пристрої сучасних комп'ютерних засобів. Функції центрального процесора пристроїв пам'яті та вводу/виводу інформації. Системна магістраль. Призначення та будова шини даних, адреси та управління. Поняття системного інтерфейсу.
- Елементна база та типова структура сучасних ПЕОМ
- Материнська плата. Функціональні вузли (спів-процесор, математичний блок, внутрішній таймер, тактовий генератор, тристабільні драйвери, PCI-шина, пристрої подачі та управління живленням) та їх призначення.
- Центральний процесор. Загальна характеристика та призначення. Принципи побудови та структурні схеми сучасних процесорів. Особливості процесорів типу 8086/8088, 80286, 80386, 486, Pentium.
- Оперативна і постійна пам'ять комп'ютерних засобів. Поняття адресного простору. Принципи організації електронної та магнітної пам'яті. Елементи пам'яті типу ROM, RAM їх технічні характеристики та особливості логічної організації (32pin-DDR2), особливості їх застосування.
- Основні функціональні блоки і вузли типових комп'ютерних засобів
- Оптичні носії інформації. Пристрої роботи з оптичними носіями інформації. Особливості організації запису даних на оптичні носії
- Системні пристрої. Контролери програмних та апаратних переривань. Контролери прямого доступу в оперативну пам'ять. Контролери температурного режиму в системному блоці.
- Інформаційні порти комп'ютерних засобів. Класифікація та технічні характеристики портів.
- Пристрої вводу/виводу. Термінал. Альтернативні пристрої вводу/виводу. Мультимедійні пристрої.

Програмно-апаратна взаємодія основних вузлів і пристроїв комп'ютерних засобів

- Вузли та основні функції процесора
- Взаємодія основних вузлів процесора (арифметико-логічний пристрій, лічильник команд, внутрішня шина, кеш-пам'ять, пристрій мікро- програмного управління).
- Конвеєрна та тактова організація роботи процесора. Конфлікти конвеєрів і способи мінімізації їх впливу на продуктивність процесора.

- Реалізація системних команд.
- Системні команди процесора. Команди переривань. Команди взаємодії з пам'яттю, системою шинною та портами.
- Способи запису та зчитування інформації з електронної пам'яті. Програмно-апаратна організація роботи жорсткого диску та дисководу.
- Програмно-апаратного масштабування при виводі даних на відеотермінал, друкарку.
- Принципи оптимального розподілу апаратних ресурсів та організації мультипрограмних комп'ютерних засобів.
- Програмно-апаратна організація передачі даних через порти вводу/виводу.
- Особливості роботи COM, LPT, USB-портів.
- Програмно-апаратна організація передачі даних через додаткові порти вводу/виводу. Інфрачервоний порт. Пристрої blue tools.

Рекомендована література

1. Соколовський Я.І., Пірко І.Б., Кенс І.Р., Дендюк М.В., Яцишин С.І. Комп'ютерна схемотехніка. Видавництво "Магнолія-2006, Львів, 2017. – 313 с.
2. Колонтаєвський Ю.П. Комп'ютерна електроніка. Харків: ХНУМГ ім. Бекетова, 2019. –156 с.
3. Коваленко А.Є. Комп'ютерна схемотехніка і архітектура комп'ютерів. – Київ: НТУУ "КПІ", 2016. – 472 с.
4. Борисенко О.А. Цифрова схемотехніка. Суми, СумДУ, 2016. – 200 с.
5. Новацький А.О. Електроніка і мікросхемотехніка. – Київ: НТУУ "КПІ", 2011. – 308 с.
6. Рябенький В.М. Цифрова схемотехніка. – Львів, "Новий світ-2000", 2009. – 737 с.

МЕТОДИ ТА СИСТЕМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Основні поняття та означення

- Базові поняття штучного інтелекту.

Різні підходи до побудови систем штучного інтелекту

Способи подання інтелектуальної задачі та методи пошуку рішень

- Логічні, мережеві і продукційні моделі.
- Сценарії. Інтелектуальний інтерфейс.
- Класифікація рівнів розуміння.
- Методи вирішення завдань. Вирішення завдань методом пошуку в просторі станів, методом редукції, дедуктивного вибору.

Представлення знань у СШІ

- Семантичні сітки (СС): основні поняття, типи, способи опису та логічне виведення на СС.

Фрейми: основні поняття, структура фрейма. Фреймові системи

Вирішувачі проблем, засновані на знаннях

- Експертні системи (ЕС): призначення та принципи побудови; узагальнена архітектура; класи задач, які вирішуються за допомогою ЕС
- Алгоритми простих систем розпізнавання образів. Метод потенційних функцій. Розпізнавання образів в інтелектуальних системах.
- Поняття нечіткої логіки і нечітких систем. Нечіткі множини і лінгвістичні змінні. Використання теорії шансів для представлення нечіткостей. Нечіткі відношення та нечітке виведення.

Сучасні тенденції та підходи до створення СШІ

- Поняття і структура нейронних мереж. Структура штучних нейронних мереж.
- Структура зв'язків. Правило розповсюдження сигналів в мережі. Правило обчислення сигналу активності – тотожна функція, порогова функція, сигмоїдальна функція.
- Навчання з вчителем і без вчителя. Оцінки навчання.
- Основні поняття. Класичний (традиційний) генетичний алгоритм. Налаштування параметрів генетичного алгоритму. Області застосування генетичних алгоритмів.

Рекомендована література

1. Нікольський Ю.В. Системи штучного інтелекту. Навчальний посібник (рекомендовано МОН України). - 2-е видання / Ю.В. Нікольський, В.В. Пасічник, Ю.М. Щербина. – Львів : Магнолія-2006, – 2016. – 279 с.
2. Методи та системи штучного інтелекту: Навчальний посібник для

студентів напряму підготовки 6.050101 «Комп'ютерні науки» / Уклад. : А.С. Сав-чен-ко, О. О. Синельніков. – К. : НАУ, 2017. – 190 с.

3. Методи та системи штучного інтелекту : Навчальний посібник для студентів спеціальності 122 «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» / В.О. Трусов, І.М. Удовик, Г.М. Коротенко, Л.М. Коротенко, А.Т. Харь. – Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2017. – 112 с.
4. Литвин В.В. Інтелектуальні системи : підручник / В.В. Литвин, В.В. Пасічник, Ю.В. Яцишин. – Львів : «Новий Світ-2000», – 2012. – 406 с.
5. Федорчук Є. Н. Програмування систем штучного інтелекту. Експертні системи. – Львів : Вид-во «НУ ЛП», – 2012. – 168 с.
6. Руденко О. Г., Бодянський Є. В. Штучні нейронні мережі: Навчальний посібник. – Харків: ТОВ "Компанія СМІТ", 2006. – 404 с.
7. Литвин В. В. Методи та засоби інженерії даних та знань / В. В. Литвин // навчальний посібник з грифом МОНУ. – Львів : «Магнолія-2006», 2012. – 241 с.

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМ

Ймовірнісне моделювання. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування (СМО)

- Загальні положення та визначення систем
- Ймовірнісне моделювання
- Моделювання дискретних систем
- Моделі систем масового обслуговування (СМО)
- Система імітаційного моделювання GPSS World.
- Математичні моделі одноканальних СМО.
- Система моделювання GPSS World для побудови моделей систем з одноканальними пристроями.
- Математичні моделі багатоканальних СМО.
- Побудова моделей з багатоканальними пристроями у середовищі GPSS World.

Технології імітаційного моделювання систем

- Мова PLUS та PLUS-процедури. Моделювання неперервних систем у GPSS World
- Програмне забезпечення імітаційного моделювання.
- Мережі Петрі для моделювання динамічних систем.
- Технології імітаційного моделювання.
- Технології моделювання та проведення експериментів у GPSS World.
- Методи прийняття рішень за результатами моделювання.
- Моделювання неперервно–детермінованих систем
- Імітаційне моделювання виробничих та комп'ютерних систем.
- Сучасний стан розвитку імітаційного моделювання і програмної реалізації імітаційних моделей.

Рекомендована література

1. Соколовський Я.І. Моделювання систем у GPSS World : навч. посіб./ Я.І. Соколовський, Ю.В. Шабатура, Я.І. Виклюк, І.М. Крошній, М.В. Дендюк; за ред. В.В. Пасічника. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 288с.
2. Томашевський В.М. Моделювання систем, Київ-BHV, 2005. – 351с.
3. Стеценко, І.В. Моделювання систем: навч. посіб. [Електронний ресурс, текст] / І.В. Стеценко ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 399 с.
4. Дубовой В. М. Моделювання та оптимізація систем: підручник /Дубовой В.М., Кветний Р. Н., Михальов О. І., А.В.Усов А. В. –Вінниця : ПП «ТД«Еднльвейс», 2017. – 804 с.
5. Бахрушин В.С. Математичні основи моделювання систем: Навчальний посібник для студентів. - Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2009. - 224 с.

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ

Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу

- Основні поняття системного аналізу. Формалізованість задач системного аналізу.
- Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу. Невизначеність цілей
- Розкриття невизначеностей у задачах конфлікту стратегій (невизначеності протидії супротивників).
- Розкриття невизначеності в задачах взаємодії. Системна невизначеність.
- Пошук раціонального компромісу в задачах розкриття концептуальної невизначеності
- Розкриття невизначеностей у задачах взаємодії і протидії коаліцій

Інформаційний та структурно-функціональний аналіз систем

- Інформаційний аналіз. Аналіз якісних та кількісних характеристик інформації та їх формалізація
- Розпізнавання ситуацій за умов нечіткої інформації.
- Структурно-функціональний аналіз. Основні властивості складних ієрархічних систем та їх формалізований опис.
- Методи і процедури розв'язання задач структурно-функціонального аналізу.
- Системна оптимізація складних конструктивних елементів сучасної техніки на основі методів структурно-функціонального аналізу.

Аналіз багатфакторних ризиків. Системне управління.

- Класифікація задач аналізу багатфакторних ризиків та методологія їх вирішення.
- Основні принципи та особливості управління безпекою складних систем
- Аналіз та класифікація задач системного управління.
- Задачі системного управління структурою та властивостями складних об'єктів. Загальна стратегія їх вирішення

Системна методологія передбачення

- Системна методологія передбачення. Сценарний аналіз – методологічна основа передбачення
- Формалізація задач експертного оцінювання та методи їх вирішення.

Рекомендована література

1. Варенко В.М. Системний аналіз інформаційних процесів: Навч. посіб. / В. М. Варенко, І. В. Братусь, В. С. Дорошенко, Ю. Б. Смольников, В.О. Юрченко. – К.: Університет «Україна», 2013. – 203с.
2. Згуровський М. З., Панкратова Н. Д. Основи системного аналізу / М. З. Згуровський, Н. Д. Панкратова. – К. : Видавнича група ВНУ, 2007. – 544 с.
3. Ушакова І. О. Основи системного аналізу об'єктів та процесів комп'ютеризації : навчальний посібник. Ч.2 / І. О. Ушакова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 324 с.
4. Ладанюк А.П. Системний аналіз складних систем управління: Навч. посіб. / А. П. Ладанюк, Я. В. Смітюх, Л. О. Власенко та ін. – К.: НУХТ, 2013. – 274с.